

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Kızıl Nehirler	Sisle Gelen Yolcu
Taş Meclisi	Kaiken
Leyleklerin Uçuşu	Lontano
Kurtlar İmparatorluğu	Kongo'ya Ağıt
Siyah Kan	Ölümler Diyarı
Şeytan Yemini	Son Av
Koloni	Küllerin Günü
Ölü Ruhlar Ormanı	Mermer Adam

KIZIL KARMA

Orijinal adı: Rouge Karma

© Éditions Albin Michel, 2023

Yazan: Jean-Christophe Grangé

Fransızca aslından çeviren: Tankut Gökçe

Yayına hazırlayan: Hülya Balcı

Türkçe yayın hakları: © 2024 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Şubat 2024 / ISBN 978-625-6666-06-1

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Cüneyt Çomoğlu

Sayfa uygulama: Gökçen Yanlı

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnşaat San. ve Tic. A.Ş.

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 446 05 99

Sertifika No: 52729

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Kızıl Karma

Jean-Christophe Grang 

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Çeviren: Tankut Gökçe

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

I

İsyancılar

Hervé Jouhandeau, bir disk atıcısı gibi elinde parke taşı, kalın sis tabakasının içinden çıktı. Bu tür anlarda kendini Antikçağ atletleriyle kıyaslamaktan korkmuyordu.

Yaşlarla puslanmış gözleriyle, yüz metre kadar uzakta CRS'nin¹ oluşturduğu güvenlik duvarını gördü. Sorguçu miğferler, belden kemerli yağmurluklar, çöp bidonu kapaklarını andıran kalkanlar...

Göz yaşartıcı gaz tabakaları arasında durarak hafifçe iki büklüm oldu, kolunu kaldırdı, sonra parke taşı boynu ile omzunun arasına yerleştirdi.

Artık stattaki bir kahramandı, ona bağıyorlardı.

– Haydi Hervé!

– Onu suratlarına fırlat!

– Gözlerini hedef al!

Fırlatılmış taşlarla, çerçöple, döküntülerle dolu yolda tek başına duran genç adam ışıl ışıl parlıyordu. O bir dizi ayaklanmanın mirasçısıydı. 1789. 1832. 1848. Komün... İsyân Fransızların kanında vardı. Tarihleri protestoların ve şiddet eylemlerinin altında yazılmıştı. Ve Hervé onların yeni kahramanıydı!

Kolunu ileriye uzattı ve taş olabildiğince en uzağa fırlattı. *Tam suratınıza, pislikler.* Kendini fırlattığı taş kadar hafif, arkasından yükselen tezahürat kadar güçlü, Lyon Caddesi'ni dolduran gürültü kadar tehditkâr hissediyordu.

Bir saniye kadar sonra taşın bir miğfere çarptığını duyar gibi oldu. Tam hedefe isabet ettirmişti. Daha uzaktaki adsız bir polisin kafasına isabet etmek için ilk polis sıralarını aşan, aşırma bir atış.

Hahaha! Anlaşılmaz bir şiddet. Her şeyi bir hiç uğruna kırıp dökmenin verdiği anlaşılması güç bir tatmin. Ve topla hedefi vurma oyunundaki gibi tam isabet ettirmenin çocukça sevinci... Arkasında

1. Fransız Ulusal Polis Teşkilatı'nın, kamu düzenini sağlamak ve korumakla görevli birimi, bir tür toplu polisi. (ç.n.)

yükselen alkışlar. Gale yana gelmiş kalabalık. İki ay önce, Mart 1968’de, New Yorklu sanatçı Andy Warhol şöyle yazmıştı: “Gelecekte, herkes on beş dakikalığına dünyaca ünlü olacak.” Kuşkusuz, onun çeyrek saatlik şöreti başlamıştı.

Kısa bir süre, bu şekilde hareket etmeden bekledi. Hava boğucuydu, zehirli bir pus tabakasıyla yüklüydü. Yerde, sökülmiş parke taşları, yanan molozlar, su birikintileri; her şey, kesinlikle her şey, dünyanın sonu gibi görünüyordu. *This is the end, beautiful friend...*²

Karşılık gecikmedi. Gaz fişeği atan tüfeklerden çıkan *plop* seslerinin ve gaz bombalarının vınlamaları altında Hervé geri döndü ve bir tırta sokağı kapatan moloz yığınlarına, kasalara ve ağaç dallarına ulaştı. Tırmanırken dizini çarptığı yığının üzerine çıktı ve diğer tarafta yuvarlandı. Alkışlar...

Cop darbelerinin etkisini hafifletmek için üst üste giydiği kazakların altında sıcaktan geberiyordu. Aşırı heyecan. Düşünceleri artık çok net değildi. Tam olarak neredeydi? Hangi gündeydi? Ayın başından bu yana, takvim yaprakları yanıyor, protesto gösterilerinin, grevlerin, dernek toplantılarının üzerinden hafif bir kor ateşi gibi uçup gidiyordu – bu karmaşanın içinde kendini bulmak zordu...

Ah evet. Bu 24 Mayıs 1968’de, saat 19’da, Lyon Garı’nın önünde yeni bir toplantı düzenlenmişti. Kimin tarafından düzenlendiği bilinmiyordu. Kuşkusuz 22 Mart Hareketi’nin adamları tarafından. Elbette UNEF³ de işin içindeydi. Tabii Marksist-Leninistler de... Ayaklanmaya önderlik ederek büyük gürültü kopardıktan sonra, Almanya’da dinlenmeye giden Daniel Cohn-Bendit’in Fransa’daki oturumunun yasaklanması günün bahanesi olmuştu. Yolculuğunun birkaç fotoğraf karşılığında *Paris-Match* tarafından finanse edildiği söyleniyordu. *Anlayabilene...*

Yetkililer, onu Fransız topraklarında *persona non grata* ilan etme fırsatını değerlendirmişti. Çok kötü bir fikirdi. Bu aşağılık tavır yanığına körükle gitmek demektir. Hemen, Cohn-Bendit’in Fransa’ya dönmesine izin verilmesi için bir sürü işçinin ve sinema dünyasının ünlülerinin de katıldığı yeni bir gösteri düzenlenmesine karar verilmişti. Ama neden Lyon Garı seçilmişti? Anlamak zordu.

2. Bu bir son, güzel arkadaşım... (ç.n.) The Doors grubunun 1967 tarihli “The End” adlı şarkısından. (ç.n.)

3. Union Nationale des Étudiants de France’in kısaltması (Fransa Ulusal Öğrenci Birliği) (ç.n.)

Bir tesadüf ya da stratejik bir hamle olarak, aynı gece De Gaulle radyoda konuşmuştu. Saat sekizde, göstericiler Saat Kulesi'nin altında "İhtiyar"ı dinlemişti. Titrek bir ses, tekdüze bir ton, yenilmiş birinin sözleri. General iktidarda kalması gerekip gerekmediğini öğrenmek için bir referandum öneriyordu. Garın önündeki topluluğun cevabı gecikmemişti. Mendiller çıkarılmış ve bir ağızdan haykırılmıştı: "Güle güle De Gaulle!"

Ardından toplulukta belirgin bir dalgalanma olmuştu. Kimse Sağ Yaka'ya⁴ çok iyi bilmiyordu. Bir kenarda yürüyecekler miydi? Latin Mahallesi'ne mi gideceklerdi? Evlerine mi döneceklerdi? Mantık sakince dağılmayı gerektiriyordu ama haftalardan beri Paris'te kimse sakin değildi. Eski refleksler yeniden gün yüzüne çıkmıştı.

Kalabalık sloganlar atarak Lyon Caddesi'ne yönelmişti: "DE GAULLE İS-Tİ-FA!", "COHN-BENDİT FRANSA'YA!", "HEPİMİZ ALMAN YAHUDİSİYİZ!"

Hervé en önde yürüyordu. Bu akşam kaç kişilerdi bilmek imkânsızdı ama tek bir insanmış gibi bağırان büyük bir kalabalık vardı. Belki on bin, yirmi bin, otuz bin kişi... Bastille'e doğru kızgın bir lav akışının yavaşlığıyla ilerleyen kafalardan, flamalardan, haykırışlardan oluşan bir insan seli.

Bu görkemli yürüyüş beş yüz metre bile sürmemişti. Lyon Caddesi ile Daumesnil Caddesi'nin birleştiği yerde seyyar jandarmanın birlikleri onları durdurmuştu. İlerlemek ya da geri çekilmek imkânsızdı.

Uzakta Bastille Meydanı, polis minibüsleri, itfaiye araçları, buldozerler... Güvenlik güçleri gösteriyi hemen sonlandırmaya kararlıydı. Yine de moraller iyiydi. Çocuklar hiç etkilenmemişti. Hiç duraksamadan, nereden çıktığı belli olmayan kazmalarla küreklelerle ilk parke taşları yerlerinden çıkarılmış, arabalar ters çevrilmiş, ahşap sandıklar üst üste yığılmıştı. Çöpler -çöpçüler greve gittiğinden beri Paris'in her yerinde birikmiş çok miktarda atık- yakılan ateşleri besliyordu. *Yoldaşlar, barikatlara!* Seyyar jandarmalar, onlar, yerlerinden hiç kıpırdamıyordu. Emir bekliyorlardı.

O anda, hiç düşünmeden ileri atılan Hervé açılışı yapmıştı.

İlk yaralıları geri çekildi, parçalanmış yüzler, kırılmış kemikler. Bir adam inliyordu: "Gözüm... Gözüm...", bir başkası kanlı balgam

4. Paris'in, Seine Nehri'nin sağ tarafında kalan kısmına verilen ad. (ç.n.)

tükürüyordu. Hervé başını kaldırdı. Çatılardaki göstericiler bacaları, kiremitleri söküyordu... Karşılarında, demiryolu tarafından, CRS'nin adamları göstericilerin ilerlemesini durdurmak için peş peşe silahlarını ateşliyordu. Sadece göz yaşartıcı bombalar değil, ses bombaları da atıyorlardı. Evet, bu akşam, iki taraf da kan dökmek istiyordu...

– Bu herifler hasta!

Trivard dehşete kapılmış gibiydi. Trivard, Hervé'nin en iyi arkadaşıydı. Uzun boylu, kıvrıkcık siyah saçlı bir adamdı. Gözlerini fal taşı gibi açtığında, onları yuvalarından fırlatmak ister gibiydi. Hep üzerine çok büyük gelen bir çoban kabanı giyiyordu. Öğrencilerin taleplerine hiçbir anlam veremiyordu ve işçilerin talepleri konusunda da pek rahat değildi.

– Bu kez tamam. Gerçekten!

Uyarıyı yapan, üçlünün enteli Desmottiers'ydı. Asker ceketi giyen, boksör burnu ve parlak iri mavi gözleri olan, ufak tefek, güçlü biriydi. Sesi yumuşaktı ama söylediği şey, gerçekten acımasızdı. Kafası Leninist, Troçkist, Maoçu, durumcu kuramlarla doluydu, Güzel Sanatlar Halk Atölyesi'nde basılan afişleri topluyor ve öğleden sonrasını Sorbonne'un büyük amfisinde yapılan öğrenci toplantılarında geçiriyordu. Ne söylediğini kimse anlamıyordu – özellikle de kendisi.

Hervé bıkkınlıkla kafasını salladı. Büyük coşkusu çoktan kaybolmuştu. *Ne ekip...* Trône Panayırı'na gitmiş gibi, belli belirsiz bir siyasi mazeretle parke taşı atmaya gelmiş üç ahmak.

– Ne yapıyoruz? diye sordu, Hervé'yi şefleri olarak görme konusunda ayak direyen Trivard.

– Sol Yaka'ya dönmemiz gerekiyor! diye cevapladı Desmottiers.

– Ama burada sıkışıp kaldık! diye, inler gibi konuştu Trivard.

Geçerli bir sebep olmaksızın, büyük yarasa kanatları oluşturarak reglan kollarını iki yana açmıştı.

Hervé en basit çözümü düşündü: Eve dönmek ve *iyi akşamlar bayanlar baylar...*

O anda, her yer kıpkırmızı oldu.

– Saldırıyorlar!

Barikat boyunca, haykırış gitgide artan bir yankı gibi yayıldı.

– SALDIRIYORLAR!

Saldırıya geçmeden önce güvenlik güçleri kırmızı işaret fişeği atmayı alışkanlık haline getirmişti. Genel panik havası. Bir anda

ögrenciler geri çekildi. Hervé bu keskin dönüşten her zaman etkilenmişti. Anın kahramanları, gökyüzüne yayılan bir tıslama kadar süren bir zaman içinde korkuyla kaçan insanlara dönüşmüştü. Bu kaçışmada tiksindirici bir şey vardı. Yani devrim denilen şey bu muydu?

Kaçmak yerine, yüksekçe bir yere tırmandı ve yere yüzükoyun uzandı. Saldırımı görmek istiyordu. Kızıl yansımalarıyla miğferler, yumuşak kıvrımlı yağmurluklar, elde coplar, saldırganlar yeri ve sınırları titreterek saldırı adımıyla ilerliyordu. Bu, tam bir seyirlik gösteriydi!

Hervé, artık onları çok iyi tanıyordu: Haki ceketleri ve jilet gibi pilili pantolonlarıyla Z⁵ kıyafeti içinde polis güçleri; tepeden tırnağa koyu laciverde bürünmüş seyyar jandarmalar; havacı gözlükleri ve çok ağır kalkanlarıyla CRS.

Onları görkemli bulmaktan kendini alamıyordu. Dünyadaki tüm askerler bu büyük coşkuyu yaşamış olmalıydı. Bu polisler Napoléon birliklerinin, siperlerdeki cesur Fransız askerlerinin efsanesine aitti...

– Sen gelmiyor musun? diye bağırdı Trivard.

Hervé burnunu örten fuları düzeltti ve onlara katıldı. Lyon Garı'na doğru kaçıyorlardı.

– Hayır, bu taraftan! diye emretti, Hervé.

Sol taraftaki Lacuée Sokağı Arsenal Limanı üzerinden Bastille Meydanı'nın çevresini dolanmaya imkân veriyordu. Hervé bu semti avucunun içi gibi biliyordu. Doğduğundan beri, Porte de Vincennes'da büyükannesinin evinde yaşıyordu ve her Perşembe 86 numaralı otobüsle film izlemek için Lux-Bastille'e gidiyordu.

Az sonra, karanlık çöküp etrafa sessizlik hâkim olunca, Arsenal Limanı'nın, sıra sıra teknelerin bağlı olduğu rıhtımına indiler ve suyun kıyısına ulaştılar, hepsi nefes nefeseydi, ayakları boşlukta idi. Hiç konuşmuyorlardı, tuhaf bir melankoli içinde sadece nefes almakla yetiniyorlardı.

Teknelere çarpan suyun şıptırıtı, halatların gıcirtısı sanki başka bir dünyaya aitti. Çatışmanın uğultusu, uzaktan onlara rüyadaki bir mırıltı gibi ulaşıyordu.

5. İkinci Dünya Savaşı sırasında, Fransa'da bombardıman sırasında enkaz altında hayatta kalanları kurtarmak için oluşturulmuş polis birliklerinin adı. Üniformalarını miğferler ve gaz maskeleri tamamliyordu. Eski Yunancada "Z" harfi "yaşayan" ya da "hayatta" anlamına geldiği için rastgele seçilmemiştir. (ç.n.)

Hervé kendini nemli parke taşlarının üzerine sırtüstü bıraktı. Gözlerini kapattı ve bir Disque Bleu⁶ yaktı. Az önceki çatışmanın verdiği heyecan geçince, tüm bu sirk gösterisinin değersizliğini düşündü. Bu olayların tarihte devasa bir maskaralık hatırası olarak kalacağından emindi.

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

6. Gauloises Disque Bleu, bir sigara adı. (ç.n.)

Her şey bir yıl kadar önce, Nanterre Üniversitesi kampüsünde bir kızgınlık sonucunda başlamıştı. Sebep kız yatakhanelerine erkeklerin girmesinin yasaklanmasıydı. Bu “büyük davanın” gülünç niteliği ortamı belirlemişti – işler yolunda gitmiyordu.

Mart 68. Birkaç çocuktan oluşan bir grup Vietnam Savaşı’nu protesto mahiyetinde American Express merkezinin camlarını kırdı. Saldırganlar yakalandı. Bundan daha normal ne olabilirdi? Ama yakalanan çocuklardan biri Nanterre öğrencisiydi, bir avuç öğrenci bu duruma karşı çıkmak için fakültenin yönetim binasını işgal etti ve ağzı iyi laf yapan oldukça sempatik birinin, Daniel Cohn-Bendit’in yönetiminde 22 Mart Hareketi’ni kurdu.

“Arkadaşlarımızı serbest bırakın!” Talimat buydu. Sürekli olarak tekrarlanacak bir mantığın ilk adımı: Her şeyi kırıp dökmek istiyorlar ama sonuçlarına katlanmak istemiyorlardı.

Yetkililer her şeyin üzerine sünger çekmişti. Vandallar serbest bırakılmış, fakülte yönetim binasının işgali unutulmuştu. Ancak “kudurganlar” tatmin olmamıştı. Duvarlara yapılan graffitiler, boykotlar, megafonla yapılan çağrılar Hervé’nin içini kemiriyordu: Hep arka planda yer alan, “devrimci” olduklarına dair duydukları bu samimi inançla, herhangi bir gerçek talep olmaksızın, düzeni bozmayı amaçlayan bu tür bir gözü dönmüştük, onu son derece rahatsız ediyordu. *Geçelim.*

Mayıs başında, rektör üniversiteyi kapatmıştı. *Hangi sebeple?* İsyancılar yetkinin kötüye kullanılmasını kabul edememişti. Fakültenin düzenli bir şekilde çalışmasını engelleyenler şimdi işlevine son verilmesi fikrine tahammül edemiyordu. Artık bir oyun alanları kalmamıştı!

Hiç tereddüt etmeden, şikâyetlerini ana avluda dile getirmek için Sorbonne’a akın etmişlerdi. Onları kimse dinlememişti, ama öğleden sonranın son saatlerinde, Nanterre’deki meslektaşına oranla daha

sabırsız olan rektör, bu genç aptalları üniversiteden çıkarması için polisi çağırmişti.

Üniversitenin boşaltılması. Kimlik kontrolü. O esnada, semtteki üniversiteliler ve liseliler okullarından çıkıyordu. Polis operasyonunun görülmesiyle kendiliğinden bir hareket gelişmiş, aynı nakarat haykırılmıştı: “Arkadaşlarımızı serbest bırakın!”

Meydan savaşı, sökülen parke taşları (ilk kez), yakılan arabalar. Güvenlik güçleri bu aniden gelişen şiddet eylemleri karşısında şaşkına dönmüştü. Destek çağırmışlardı. Çatışmalar gecenin geç saatlerine kadar sürmüştü. Her iki tarafta da yaralılar vardı ve elbette tutuklamalar da olmuştu.

Artık ocak ateşlenmişti. Ateşi beslemek yeterliydi. Tam 6 Mayıs'ta, Daniel Cohn-Bendit ile birkaç arkadaşı Nanterre'deki karışıklığa sebep olmaktan Sorbonne'da disiplin kurulunun karşısına çıkmıştı. Yeni bir skandal. Yeni manifestolar, yeni çatışmalar.

Başkaldıranlar daha iyisini yapabilirdi. 10 Mayıs'ta, bir hafta önce tutuklananlar yargılanmıştı. Çoğu serbest bırakılsa da bazıları ciddi cezalar almıştı: İki ay hapis. Bu da herkesi yeniden sokağa dökmek için yeterliydi. Sorbonne kapatılmamış mıydı? Semti de kapatalım!

İnsanlar etrafa dağılıyor, barikatlar kuruyordu. Hervé kargaşanın içinde kalmıştı. Hatırlıyordu: Savaş ve sevincin iç içe geçtiği bir ortamda Le Golf Sokağı'nda, Guy-Lussac Sokağı'nda her şeyi kırıp dökmekten garip coşku duymuştu. Elbette yüz göz kan içindeydi, arkadaşlar yaralanmıştı, ama hâkim olan neşe ve şenlik duygusuydu...

O gece, Hervé az kalsın yakalanıyordu. Kaçtı, barikatlara tırmandı, koşmaya devam etti. Saint-Jacques Sokağı'ndan kaçmayı başardı. Ertesi gün, Sorbonne çevresi yakıp yıkmanın sonucunda, acınacak bir görünüme sahipti. İsyancılar memnundu. Kimse bu şiddetin sadece tek bir nedeni olduğunu hatırlamıyordu: Daha önce de semtte vandallık yapmış birkaç şarlatan mahkûm edilmişti.

Hervé bu zincirleme tepkiyi anlamıyordu ama kendini kaptırmıştı. Özellikle öğrenciler ile Fransızlar tuhaf bir balayı yaşıyordu. Halk gençlerin isteklerini destekliyordu – tam olarak hangilerini? Kimse bilmiyordu.

Bir diğer sürpriz: Basın organları “olayları” sadece CRS'nin uyguladığı şiddete bağlıyordu. Bununla birlikte, onları kışkırtanların

öğrenciler olduğu gerçeği hakkında tek bir kelime yoktu. Protestocuların sebep olduğu yıkımdan da söz edilmiyordu. Ne yapmış olurlarsa olsunlar, çocukların masum olduğunu ve devam etmelerine izin verilmesi gerektiğini ispatlamaya çalışan bir tür zımnî anlaşma vardı.

Hervé'nin sorunu, aldığı tarih eğitimiydi. Geçmiş ayaklanmaları incelemişti. Bir iktidarı devirmek, gerçek mermilere hedef olmak, tutuklanmak, işkence görmek, idam edilmek anlamına geliyordu. Ve iş bu raddeye geldiğinde, başka seçiminiz yoktur, açıktan ölüyorsunuz, baskı dayanılmaz bir hal almış demektir.

İşte bu nedenle birkaç parke taşı fırlatmak istiyordu, ancak amacı ne Komün kurbanlarına benzetilmek ne de Castro gibi iktidarı ele geçirmek ya da Çin'deki gibi bir kültür devrimi yapmaktı. Saint Michel Bulvarı çatışmalarını binlerce kişinin ölümüne neden olan trajedilerle aynı kefeye koymak açıkça bir skandaldı.

11 Mayıs'ta, Afganistan seyahatinden dönen Başbakan Georges Pompidou ortamı sakinleştirmek için hemen bazı önlemler almıştı: Sorbonne'un yeniden açılması, öğrencilerin serbest bırakılması... Ama çok geçti. İşçiler fabrikaları işgal ederek greve çıkmıştı. Birkaç gün sonra da memurlar, devlet çalışanları, serbest meslek sahipleri de onlara katılmıştı... Fransa felç olmuştu ve daha da kötüsü benzin bulunamıyordu!

Hervé'nin gözünde ücretlilerin mücadelesi çok daha haklı bir mücadeleydi. Ama dürüst olmak gerekirse, bu da onu ilgilendirmiyordu. Ve belki de daha az ilgilendiriyordu. Ücret artışı, çalışma saati, sendika meseleleri ona yabancıydı. Bu konuda, popülist bir heyecana kapılarak işçileri savunduklarını iddia eden ama onlarla ögle yemeği yemekte büyük güçlük çeken zengin bebelerinden pek de farklı değildi.

Bu kaotik ortam süresince, Hervé aylak aylak dolaşmayı seviyordu. Dalga geçmeye gelince, gönülsüz bir komedinin doruklarına ulaştığı Sorbonne'a kadar bir yürüyüş yapmak yeterliydi. Yeniden açıldığından beri, Sorbonne'da "özyönetim" olduğunu iddia ediyorlardı. Komiteler, komisyonlar, öğrenci konseyleri üniversite yaşamını düzenliyordu. Kampüste bir revir, bir kreş, bir güvenlik birimi vardı... Yiyecek içeceklerle ilgileniyorlar, yardım parası topluyorlar, ihtiyaçları karşıyorlardı...

Ama özellikle militan yetiştiriyorlardı.

Ana avludaki stantlarda broşürler, gazeteler sergileniyor, tartışmalar düzenleniyordu. Maocular, Troçkistler, Marksist-Leninistler, durumcular, anarşistler: Herkes oradaydı. Hervé büyük keyif alıyordu. Eğer olaylar –manifestolar, çatışmalar– çok kolay sindirilmediğinde çevresindeki gereksiz şeylere –fikirler, teoriler, yorumlar– inanmak da kesinlikle imkânsızdı.

Hervé bu militanların hangi müfredatı izlediklerini bilmiyordu, ama kesin olan bir şey vardı: Bu tarih değildi. Bunun aksi olsaydı, elleri bu kadar kanlı olan Lenin'den ilham alırlar mıydı? Kahramanca yaşamına rağmen, hiç düşünmeden kolayca tetiğe basan Che'den etkilenirler miydi? Gerçek niteliğini kesinlikle kimsenin bilmediği Çin Kültür Devrimi'ni savunurlar mıydı?

– Tamam. Gidiyor muyuz?

Desmortiers ayağa kalkmıştı. Suyun kenarında verdikleri mola ona, çatışmak için yanıp tutuşan bu coşkulu fanatiğe bıkkınlık vermeye başlıyordu.

– Nereye gidiyoruz? diye sordu Trivard, bir Gauloise yakarken.

– Sol Yaka'ya. Orada da ortamın ısındığına eminim.

IV. Henri Rıhtımı'na doğru yola koyuldular. O sırada, ellerinde demir çubuklar ve sapanlar bulunan bir isyancı grubu Bourdon Bulvarı yönüne koşarak yanlarından geçti.

– Ne oluyor? diye bağırdı Desmortiers.

– Herkes Borsa binasına gidiyor! Kapitalizm sona erdi!

Desmortiers, acemi boksör suratına yumruk yemiş gibi oldu – beklenen şeyin şoku. Trivard, tam tersine başını ellerinin arasına aldı.

Borsa... diye düşündü Hervé. Neden olmasın?

Görünüş olarak, Hervé Jouhandeau insanı yanıltıyordu. Uzun boylu, zayıf, sarışın, yirmi iki yaşında bir gençti, genel görüntüsü çok beğenilen çizgi roman kahramanlarından birini “Grand Duduche”ü hatırlatıyordu – en azından gözlükleri. Daha ziyade sevimli biriydi, ama kuru, aşırı zayıf tarzda. Suratından nefret ediyordu. Neyse ki, Mick Jagger dudaklarının ona belli bir şehvet kattığını düşünüyordu.

Hervé tam bir Brummell’di.⁷ Onun gözünde, giysilerin görünümü bir ölüm kalım meselesiydi. Baudelaire, giyim kuşamına düşkün biri aynanın önünde uyumalıdır, demişti. Hervé’ye göre, hiç uyumamak gerekiyordu. Şıklık ceketin her kıvrımında gizliydi, ama aynı zamanda da her saniyede: Asla özenden vazgeçilmemeliydi.

Bununla birlikte, gardırobu fitilli sade kadife bir ceket, birkaç Oxford gömlek, dizden cepli yıpranmış bir jean, Londra’dan satın aldığı bir çift Clarks ayakkabıdan oluşuyordu... Titizliği ayrıntılardaydı. Buraya bir yüzük, şuraya bir fular: Bu işten anlayanlara, kampüsün dikkatli gözlerine hitap ediyordu.

Kampüs... Kayıtlardaki şanssızlığı onu Nanterre’in yeni fakültesine sürgün etmişti, Hervé Porte de Vincennes’da oturuyordu. Her sabah, 1 numaralı metro hattını kullanmak zorundaydı (istasyonları ezbere sayabilirdi) ve bitkin bir halde hedefine varıyordu: LA FOLLIE,⁸ ÜNİVERSİTE KOMPLEKSİ.

O dönemde Paris X, sıradan bir yerdi. Paris bölgesindeki en büyük gecekondu mahallesinden pek de farklı olmayan, ordu tarafından terk edilmiş araziye alelacele inşa edilmiş binalardan oluşuyordu.

7. George Bryan “Beau” Brummell (7 Haziran 1778 - 30 Mart 1840) İngiltere’de Regency döneminde önemli bir figürdü ve uzun yıllar İngiliz erkek modasının öncülüğünü yaptı. Adı hâlâ stil ve güzel görünümle ilişkilendiriliyor ve yüksek kalitelerini göstermek için çeşitli modern ürünlere veriliyor. (ç.n.)

8. Nanterre’deki metro istasyonunun adı. (ç.n.)

Tuhaf bir şekilde, felaketzede bölgenin ortasındaki bu küçük ölçekli Brasilia, Batı Paris'in tüm parlak gençliğini barındırıyordu.

Mütevazı bir aileden gelen Hervé bu zengin çocukların arasına karışmakta zorlanıyordu. Hepsi hukuka ve ekonomiye kaydolmuştu, o ise tarih ve felsefe derslerini takip ediyordu. Bu mokusenli toy delikanlıları hem kıskanıyor hem de küçümsüyordu.

Özetleyelim. Yani Hervé, hayatını metroda geçiren ve balıkadamlar gibi oksijen tüplerini sırtında taşıyan, beşeri bilimlerde çift anadal okuyan uzun boylu, sıska bir tipti. *Tamam mı?*

Tüm bunlar yalandı.

En azından, hepsi doğru değildi.

Hervé için dersler sadece hobiydi ya da zorunlu bir çalışmaydı, her halükârda onun ilgisini çekmeyen bir şeydi. Parlak sonuçlar elde etmesine rağmen bu dünyaya –profesörler, öğrenciler, dersler– kayıtsız kalıyor, hatta küçümseyen gözlerle bakıyordu.

Hervé kuşkusuz çok zekiydi, belki de bir dehaydı. Aşırı keskinliği onu eksantrik, farklı ve ayrıca biraz ürkütücü kılıyordu. Onun üstün zekâsının ne en ufak yeni bir fikir karşısında düdük içindeki bilye gibi savrulan diğer öğrencilerin ne de tam tersine donuk, tozlu, küflü profesörlerin zekâsıyla hiçbir ilgisi yoktu.

O halde Hervé'yi besleyen şey neydi?

Kızlar.

Onun işi, aşka olan tutkuydu. Ama ne kampüs playboylarıyla ne de yatakhane çapkınlarıyla alakası vardı. O daha ziyade bir altın arayıcısı, keşfedilmemiş toprakların kâşifiydi. Hervé büyük aşkı kovalıyordu. Dizelerde, tezhip edebiyatında güzeli, doğruyu arıyordu...

1968, bütün genç erkeklerin külotunda bir yanardağın olduğu dönemdi, bu gerçekten çok komikti. Ama kimse karakterini değiştirmiyordu. Hervé, birçok başarısızlığına rağmen arayışına devam ediyordu. Açıkça söylemek gerekirse, bu asla işe yaramıyordu. Bu başarısızlıklar umutsuzluğa kapılmak şöyle dursun, onu harekete geçiriyor, araştırmacı arzusunu daha da pekiştiriyordu. Bir aşk fatihi...

Bununla birlikte, bazen şüpheye kapılıyordu. Özellikle de gerçek kız avcılarını, kızları elma gibi toplayanları düşündüğünde. İçlerinden çoğu geri zekâlı, yüzeysel, basit gençlerdi. Öyleyse neden kızları cezbediyorlardı? Ve o, neden onlara benzemekte diretiyordu?

Her şey karşılıklıdır fikri de unutulmamalıydı: Bu tür aptallardan etkilenen kızların da çok akıllı olmaları gerekmiyordu. Bu kırsaldön-güden çıkamıyordu: O çok zeki insan, dâhi, hiçbir halta yaramayan o kızları baştan çıkarmak için bir moron olmayı arzuluyordu.

Öyleyse?

Öyleyse, hiç.

Daha hırslı, daha iddialı olmak istiyordu. Bunun için can atıyordu; hayal ediyor, gerçekdışı büyük senaryolarla bunu şekillendiriyordu. Bütün bir öğleden sonrayı pikabında Procol Harum'un "Whiter Shade of Pale"ını ya da Moody Blues'un "Nights in White Satin"ini dinlerken olmayacak hayaller kurmak onu korkutmuyordu. Sorun değildi. Kendini hayallerine kaptırıyordu ve bu iyi bir şeydi. Ve bu muhteşemdi. Melankolide mutluluğu bulmak: Onun ilkesi buydu.

Hervé, o zamanlar söylendiği gibi, bir kulüpten veya bir partiden eli boş ve aşağılanmış olarak her çıktığında, gençliğin uçarılığı neredede diye düşünüyordu. Ya aşırı özgürlüğü? İyimserliği?

Bir gece, başarısız bir av sonrasında, Saint-Germain Bulvarı'nda gözyaşlarına boğulmuştu. O gece, bir sundurmanın karanlığında gerçekten bu işe bir son vermeyi düşünmüştü.

Ertesi gün, yeniden hamlede bulunmuştu.

Elbette bazı gevşeticileri –alkol, esrar...– denemek zorunda kalmıştı. Sonuçlar ürkütücüydü. Alkolü kaldıramıyordu. Esrara gelince, sadece huzursuzluğa neden oluyor ve midesini bulandırıyor. Her halükârda, onda en önemli şey eksikti: Tasasızlık. Acınacak bir karakterdi. Bu konuda bir şey yapılamazdı.

Kurtarıcı unsur, onu her zaman en beterinden koruyan güç müzikti. Dönem ne politik ne de inançsızdı: Rock müzik dönemiydi. Ama anlaşılması gerekiyordu. Gerçek ve uydurma rock vardı, iyi ve süprüntü olanı, Anglosakson ve Fransız olanı vardı. "Yeye"leri, *Salut les copains* gibi albümleri ve diğer soytarılıkları unutun. Homoseksüel sesleriyle Beatles'ı ya da Beach Boys'u da geçin.

Hervé gerçek, sert rock dinliyordu – Rolling Stones, Kinks, Yardbirds ve diğerleri... Doygun sesli gitarlar, kopuk kopuk riffler,⁹ insanın bağırsaklarını buran distorsiyonlar¹⁰, işte onu tatmin eden buydu...

9. Tekrar eden ritme göre daha karmaşık ezgisel figürler ve akor dizileri. (ç.n.)

10. Bir müzik aletinin doğal sesinin değiştirilme, çarpıtılma işlemidir. Yaygın olarak gitar ve elektrogitar için kullanılır. (ç.n.)

Büyükannesi ona bir Teppaz, entegre hoparlörü olan lambalı bir plakçalar aldığıında plağı ayın yöneten bir rahibin jestleriyle kauçuk tablanın üzerine yerleştirmişti. Şarkı çalmaya başlamadan önce hâlâ plağın cızırtılarını duyuyordu. Gözlerini dönen siyah daireden ayırmadan, titreyerek orada kalakalmıştı...

Ve birden riff.

Kinks'in "All Day and All of the Night" parçası.

Hervé bu parçayı hiç duymamıştı. Hiç böyle bir şey hissetmemişti. Elbette büyük bir haz alıyordu, tüyleri diken diken olmuştu, ama sadece bu kadar değildi. Bu yeni bir dünyanın sesiydi. Yaşının ağırlığının, huzursuzluğunun, sıkıntısının saf bir zevke dönüştüğü bir dünya. Panzehrini bulmuştu. Bu ses sağanağı içinde onu inciten ya da sarsan her şeyi (öfke, çekingenlik, kaygı) bir kuvvet, zevk ve neşe akışına dönüştüren bir güç vardı. Vücudunu kıvrandıran, acılarını bedeninden dışarı atan, onu parlak bir aydınlığa doğru yükselten bir titreme.

Şarkı bittiğinde hemen bir daha bir daha çalıyordu. Bir uyuşturucu, çölde bir pınar, gecenin içinde bir kadın gibiydi... İnsanın ruhunu büyük bir zevkle tırmalayan bu sert, sancılı, orgazma ulaştıran gitarın akorlarını, Ray Davies'in genizden gelen tekdüze sesini, kaburgalara çarpan baterinin gürültüsünü kana kana içiyordu...

Arkadaşları pekâlâ devrim yapabilirdi, kızlar onun suratına tükürebilirdi, gerçek hayat pikap tablasının üzerindeydi. Kargaşa içindeki dünya başka bir gezegen gibi orada dönüyordu. Fark anlaşıyordu: Aynı yıl Kinks "All Day and All of the Night" ile "You Really Got Me" şarkılarını çıkarmıştı. Sonraki yıl Rolling Stones "(I Can't Get No) Satisfaction"ı kaydedecekti.

Tarih bu gerçek olayları hatırlayacaktı.

Diğerlerine gelince, güleyim bari...